జాతరోత్సవం

—బీరం మస్తాన్‌రావు

ఈరోజు ఈ దేవత జాతర బహుపేరుకగా జరగబోతూంది
ఇరవై రెండు సంవత్సరాలుగా ప్రతి సంవత్సరం తప్పక జరుగుతూంది జాతర
కదిలించడం చాతగాక ఆ రాతిబొమ్మ నలాగే వదిలేశారు గుడిలో
గుడిచుట్టూ బ్రాందీ, నాటుసారా, కాల్చిన మాంసం, మిగిలిన బొమికలూ
తెల్లబోసేలూ, రంగుజిందాలూ, బాజాభజంత్రీలూ,
ఆడా. మగా. పిల్లాపీచూ, ముసిలీ ముతకా
ఏనుగులూ, పందికొక్కులూ, నక్కలూ, పులులూ
ఒకరేమిటి అంతా ఈ జాతరలో తాగి తందనాలాడుతున్నారు
ఈ దేవతను ప్రతిష్ఠించడంకోసం జరిగిన పూజా పునస్కారాలెవరికీ గుర్తులేవు
ఈ దేవత నెలా కొలవాలో ఇప్పటి పూజారులెవరికీ అంతుచిక్కడంలేదు
పూజారులేని గుడి యిది, సంవత్సరమంతా పందులకు నిలయమీదేవాలయం
రాజకీయ రంకుతనం సుఖవ్యాధిరోగి వీర్యంలా గుడిచుట్టూ ప్రవహిస్తూంటే
వ్యాఘ్రగ్రస్త వ్యవస్థలో కూరుకుపోయిన ఈ విగ్రహం ముక్కుమీద వేలేసుకుంటి

స్కెచ్

స్వాతంత్ర్యం ఎవరికి?

— మండల్ రెడ్డి కృష్ణారెడ్డి.

"నీ పెళ్ళాంపట్లో బాలా [illegible] వుంటిరా. పాలు, పండ్లు, గుడ్లు బాగా ఇవ్వాలి. లేకపోతే ప్రమాదం కావడం బాలా కష్టం..."

డాక్టరు చెప్పిన మాటలు మల్లిగాని చెవుల్లో గింగురు మంటున్నాయి. పాత చెప్పులు తుడుచుకున్న మాటే కాని వాని మనసు మనసులోలేదు.

తనకు గటుకా కూడ గతిలేదు. పాలు, పండ్లు, గుడ్లు యెట్టా తేగలడు? పొద్దుటి పూటకు గటుకుదొరికితే మాపటి మాటకు పుపోసమయితుంది. నేనంటే యెట్టాగో దొక్కకట్టుకొని వుండగలను. కాని అది వింటు కడుపుతో వుండి యెట్లా వుండగలదు! యీ కడుపు కాలంలో పొరిమెకుకు పత్థ్యపూర్వరమయింది. పొద్దు పూవు ఆకలికి ఆగలేక అది గటుకతింటే కాళ్ళు వాచినయి. అందుకనే జానానీకనంగా వుండుండి. మంచంలోనుంచి కూడ లేత్తదు లే సేత్తుంది యేలేత్తదో మంచిగుంటే అది అట్టా పండుకునే మడిసికాదు. యే మాదాజుకన్నా కూలిసేసే కూటికి గింజలు తెత్తది. యిప్పుడు యేం కూలి సేత్తదో అది మంచిగున్నప్పుడు కూలితెచ్చి ముందుగా నాకు పెట్టి యెనుకకు మిగిలితే అది తిన్నది. యిప్పుడు నేను దానికేం పెడుతున్నా? మంచాన పడ్డదాన్నించి పొక్కనాడన్నా దానికి వారిమెకుకులు పెట్టలేదు దాన్ని నేను పెండ్లిసేసుకుని యేం సుఖపెట్టినా?

చేతికిదిగిన పొక్క కొడుకు నెప్పకుంటనేయుకుంటు యెదో యెల్లిపోయె, అరుజీతం సేసినంతకాలం కూటికి యింత కటాకటి వుండేది కాదు. యేనెలజీతం ఈనెల తీసుకొత్తె పూట వారి పెకుకులు తిన్నం, తక్కున కుందతోటి జాలపట్లు జీతంయిచ్చినా వల్లెత్తు మాటనకుంట తీసుకున్నం. కాని పొక్కపూట జరమొచ్చి యింటికాడ పండుకుంటే జీతానికి రాలేదని ఆసామి అన్ని సెప్పుతోని కొట్టిండు. అడు మడిసను కున్నదో లేక వసరమను కున్నదో. వసరానికి రోగమొత్తె పని సేత్తదా? ఆడు అంతరంటె అన్నేయు మయిపోయిండు. ఈ బాధపడలేకనే ఆడు యెవ్వరికి సెప్పకుండ యెడికో యెల్లిపోయిండు. ఆడు యెక్కడున్నాడో... యేంతింటున్నాడో... యింటిమీద ధ్యాన పెట్టుకొని యెంత లేడుతున్నడో... అనియెనుక పుట్టిన పిల్లలందరు యెండనెనుగని పనిగవడుడు పెడితె తింటం... పెట్టకుంటె యేడుత్తు. పుట్టినకొద్దిగంటి అల్ల వొంటికి గుడ్డలులేవు, నెత్తులకు నూనె లేదు. పయిటి పూట ఆకలయితె నెమువు కట్టమీద మేడిపండ్లు. యీతపండ్లు యేరుక తింటరు. ఉన్న మారా ఆలు పిల్లలులేక పూజలు సేత్తుంటే పేపోల్లె కింతమందిని యెందుకిత్తరో దేవుడు?...

"మల్లిగా!..."

ఆ పూరి పూజామండపం, పంచాయతి ప్రసిడెంటు రంగారావు పిలిచాడు.

మల్లిగాడు ఉలికిపడ్డాడు.

"అయ్యా. వొత్తున్నాడొరా!" అంటూ నగం కుట్టిన పాత చెప్పు పడిలిపెట్టి తొందరగా బయటికి వచ్చాడు.

"ఏంరా, ఒళ్ళు బలిసిందా? డప్పు తీసుకొని రమ్మని రెండుసార్లు మనిషిని పోలిరారాలేదేం?"

"కూటికి గింజలు లేవు దొరా. యింట్లో పాది దినాలనుంచి పుపోసమున్నాం. పాత చెప్పులు కుట్టి ఈ పూటకన్నా గింజలు తెచ్చుకొని గంజి కాసుకుందామని రాలేదు దొరా."

"ఈ రోజు స్వాతంత్ర్యదినం"రా. అంతె మనందరికి పండుగ రోజన్నమాట. పండుగ రోజు కూడ తిండి గోలేరా? ఇండా పండగనం అయింతర్వాత వచ్చి తిండి గింజలు తెచ్చుకుందువుగాని త్వరగా డప్పు తీసుకొనిరా. పోదాం".

"అయ్యా. నీ దాంబను యియ్యాల నేను రాను. కూలు లేక నా పిల్లలు సచ్చిపోతరు. యింకెవరినన్నా తీసుకపోండి దొరా".

రమ్మనటుంటె నువ్వెవర పనుముంటున్నావురా? నెమ్మదిగా చెప్పితె మీదు వినకురా. తన్నుతుంటెనే మీదు వింటావు."

"నీ కాళ్ళు మొక్కుతరొరా! మా ఆడివానికి నీళ్ళుతే పొద్దుకు..."

"నీ పెళ్ళానికి నీళ్ళు తే పొద్దుయితే నువ్వు నడుంవంచకుండా రాస్కెల్!..."

ఈ మాటకు మల్లిగాని వళ్ళుమండి ది. కాని కడుజాతివాడు. కటిక దరిద్రుడు. ఒంటరిగాడు ఏంచేయగలడు?

"నీ గులాలాన్ని. నీకు దండం పెడతరొరా! దాని వొంట్లో బాగాలేదురొరా. దాన్ని పొక్కదాన్ని యిడిసిపెట్టి నేను రాలేను దొరా" అంటూ మల్లిగాడు వంగి రంగారావు కాళ్ళు మొక్కాడు.

"ఈ దొంగ నాటకాన్నీ నా దగ్గర సాగవు. దరిద్రి. దెర్"అని చేతి బెత్తంతో రంగారావు కోపంగా మల్లిగాడి వెనుక రెండు మూడుదెబ్బలు కొట్టాడు!

మల్లిగాడు మూడుమాట్లాడకుండా గబగబ పనంతా డప్పుతీసుకొని పంచాయితీ ఆఫీసు వద్దకు పరుగుతీశాడు.

ఆఫీసువద్దగా గాంధీ విగ్రహంముందు కొందరు హరిజనులు పారంతో గడ్డివెక్కుతున్నారు. పంచాయితీ సర్పంచుగా ఖద్దరు లాల్చీలు తొడుక్కొని తిరిగా విలండి పూట వారి పెకుకులు తిన్నం, తక్కున కుందతోటి జాలపట్లు జీతంయిచ్చినా వల్లెత్తు మాటనకుంట తీసుకున్నం. కాని పొక్కపూట జరమొచ్చి యింటికాడ పండుకుంటే జీతానికి రాలేదని ఆసామి అన్ని సెప్పుతోని కొట్టిండు. ఆడు మడిసను కున్నదో లేక వసరమను కున్నదో. వసరానికి రోగమొత్తె పని సేత్తదా? ఆడు అంతరంటె అన్నేయు మయిపోయిండు. ఈ బాధపడలేకనే ఆడు యెవ్వరికి సెప్పకుండ యెడికో యెల్లిపోయిండు. ఆడు యెక్కడున్నాడో... యేంతింటున్నాడో... యింటిమీద ధ్యాన పెట్టుకొని యెంత లేడుతున్నడో... అనియెనుక పుట్టిన పిల్లలందరు యెండనెనుగని పనిగవడుడు పెడితె తింటం... పెట్టకుంటె యేడుత్తు. పుట్టినకొద్దిగంటి అల్ల వొంటికి గుడ్డలులేవు, నెత్తులకు నూనె లేదు. పయిటి పూట ఆకలయితె నెమువు కట్టమీద మేడిపండ్లు. యీతపండ్లు యేరుక తింటరు. ఉన్న మారా ఆలు పిల్లలులేక పూజలు సేత్తుంటే పేపోల్లె కింతమందిని యెందుకిత్తరో దేవుడు?...

"మల్లిగా!..."

ఆ పూరి పూజామండపం, పంచాయతి ప్రసిడెంటు రంగారావు పిలిచాడు.

మల్లిగాడు ఉలికిపడ్డాడు.

"అయ్యా. వొత్తున్నాడొరా!" అంటూ నగం కుట్టిన పాత చెప్పు పడిలిపెట్టి తొందరగా బయటికి వచ్చాడు.

"ఏంరా, ఒళ్ళు బలిసిందా? డప్పు తీసుకొని రమ్మని రెండుసార్లు మనిషిని పోలిరారాలేదేం?"

"కూటికి గింజలు లేవు దొరా. యింట్లో పాది దినాలనుంచి పుపోసమున్నాం. పాత చెప్పులు కుట్టి ఈ పూటకన్నా గింజలు తెచ్చుకొని గంజి కాసుకుందామని రాలేదు దొరా."

"ఈ రోజు స్వాతంత్ర్యదినం"రా. అంతె మనందరికి పండుగ రోజన్నమాట. పండుగ రోజు కూడ తిండి గోలేరా? ఇండా పండగనం అయింతర్వాత వచ్చి తిండి గింజలు తెచ్చుకుందువుగాని త్వరగా డప్పు తీసుకొనిరా. పోదాం".

"అయ్యా. నీ దాంబను యియ్యాల నేను రాను. కూలు లేక నా పిల్లలు సచ్చిపోతరు. యింకెవరినన్నా తీసుకపోండి దొరా".

రమ్మనటుంటె నువ్వెవర పనుముంటున్నావురా? నెమ్మదిగా చెప్పితె మీదు వినకురా. తన్నుతుంటెనే మీదు వింటావు."

"నీ కాళ్ళు మొక్కుతరొరా! మా ఆడివానికి నీళ్ళుతే పొద్దుకు..."

"నీ పెళ్ళానికి నీళ్ళు తే పొద్దుయితే నువ్వు నడుంవంచకుండా రాస్కెల్!..."

ఈ మాటకు మల్లిగాని వళ్ళుమండి ది. కాని కడుజాతివాడు. కటిక దరిద్రుడు. ఒంటరిగాడు ఏంచేయగలడు?

"నీ గులాలాన్ని. నీకు దండం పెడతరొరా! దాని వొంట్లో బాగాలేదురొరా. దాన్ని పొక్కదాన్ని యిడిసిపెట్టి నేను రాలేను దొరా" అంటూ మల్లిగాడు వంగి రంగారావు కాళ్ళు మొక్కాడు.

"ఈ దొంగ నాటకాన్నీ నా దగ్గర సాగవు. దరిద్రి. దెర్"అని చేతి బెత్తంతో రంగారావు కోపంగా మల్లిగాడి వెనుక రెండు మూడుదెబ్బలు కొట్టాడు!

మల్లిగాడు మూడుమాట్లాడకుండా గబగబ పనంతా డప్పుతీసుకొని పంచాయితీ ఆఫీసు వద్దకు పరుగుతీశాడు.

ఆఫీసువద్దగా గాంధీ విగ్రహంముందు కొందరు హరిజనులు పారంతో గడ్డివెక్కుతున్నారు. పంచాయితీ సర్పంచుగా ఖద్దరు లాల్చీలు తొడుక్కొని తిరిగా విలండి

"ఎ